

SINOPSIS DE LES CLASSES

Curs 2023-2024

1er Trimestre

POL AVINYÓ I ROSELLÓCENTENARI MARIA CALLAS (1923-2023) VIDA DE DIVA

1

Enguany commemorarem el centenari del naixement de la soprano Maria Callas. Una de les veus més importants de la història de la lírica del segle XX. Seguint el fil de la seva carrera artística repassarem també la seva tumultuosa vida personal. Amb enregistraments històrics per conèixer amb profunditat “la divina” Callas.

2

ORIOLESTI VILAELS IBERS A CATALUNYA. LA HISTÒRIA D'ULLASTRET, LA CAPITAL DELS INDIKETES

El jaciment arqueològic d'Ullastret (Baix Empordà) és el millor exemple conegut d'una ciutat ibèrica a Catalunya. Dividit en dos centres emmurallats (Puig de Sant Andreu i la Illa d'en Reixach) presenta totes les característiques d'una capital política, amb cases aristocràtiques, una zona de temples, un impressionant sistema defensiu, i una necròpolis propera. A la conferència veurem les principals característiques d'aquest establiment, i com l'arqueologia ens ha ajudat a entendre com vivien i morien els ibers indiketes entre els s. VI i III a.C.

3

ANNA CASTELLANO TRESSERRAEL MONESTIR DE PEDRALBES, LA HISTÒRIA A PARTIR DE LES SEVES PROTAGONISTES

Durant més de 7 segles, una comunitat de monges clarisses s'ha dedicat principalment a l'oració entre els murs del Monestir de Pedralbes. No obstant això, el seu important patrimoni el va convertir en un dels centres més importants i influents de Barcelona i del país. Sense cap dubte però, la seva particularitat es basa en el fet que de diferents

esdeveniments que l'han marcat han estat protagonitzats per dones amb una gran personalitat i carismàtiques que s'han anat succeint en el temps des del moment de la seva fundació al segle XIV fins al present. És aquesta visió femenina de la història la que volem desenvolupar en aquesta xerrada.

4

ENRIC CONTRERAS BARBETA

ELS VIRUS, GRANS ENEMICS I GRANS ALIATS (II)

Els virus formen part de l'ecosistema de la Terra i la seva presència contribueix de manera fonamental en el manteniment de l'equilibri que permet la vida al nostre planeta.

També són uns bons aliats en alguns camps de la Medicina, ens poden ajudar a combatre malalties infeccioses bacterianes (virus bacteriòfags), són una peça fonamental en l'enginyeria genètica i estan començant a jugar un paper important en el tractament d'alguns càncers (virus oncolítics).

5

JOAN SIMON PALLISÉ

LA SOJA: LLUMS I OMBRES SOBRE EL SEU CONSUM

La soja (o soia) té molts beneficis per a la salut, però sovint els mitjans de comunicació fan intuir que consumida amb abundància o en grups de persones sensibles pot esdevenir perjudicial a mig i llarg termini. Els aliments a base de soja transgènica o les llets maternitzades de soja, són altres exemples que poden afectar la nostra salut. Aquesta xerrada pretén donar un xic més de llum a aquestes ombres que planen sobre un dels aliments (i els seus derivats) més consumits al món en base a evidències científiques contrastades.

6

JOAN TRES ARNAL

GABRIEL FERRATER, EL POETA REBEL QUE VA SACSEJAR EL PANORAMA LITERARI CATALÀ

L'any 2022 es va commemorar el centenari del naixement de Gabriel Ferrater i el cinquantenari de la seva mort. Gabriel Ferrater fou un dels poetes i intel·lectuals més importants de la cultura catalana de finals del segle XX. Jove rebel, caòtic, però amb una gran intel·ligència, li costà seguir els estudis reglats. Va viure al límit i es va suïcidar poc abans dels 50 anys. Les seves aportacions en el camp de la poesia, la pintura, la crítica, la lingüística, foren absolutament trencadores i innovadores i marcaren el camí a la modernitat.

MARIANO MARZO CARPIOEL MITE DE NOÈ I EL DILUVI UNIVERSAL DES D'UNA PERSPECTIVA CIENTÍFICA

Karl Popper proposava que “la ciència ha de començar amb els mites i amb la crítica dels mites”. I el cert és que en el camp de les ciències de la Terra un grup de científics està impulsant una nova disciplina denominada geomitologia. Aquesta pretén lligar mitologia amb determinats successos naturals (sismes, tsunamis, erupcions volcàniques, inundacions, impactes de meteorits o cometes, etc.) que per la seva excepcionalitat van deixar una empremta inesborrable en les poblacions humanes que els van viure i en els seus descendents.

ALBERT BEORLEGUI I TOUSEL CINEMA I ELS TRENS

El tren ha estat un personatge més, sovint essencial, en algunes grans pel·lícules de la història del cinema.

No és casual que una de les primeres pel·lícules de la història, rodada l'any 1896, sigui la que porta per nom **L'arribada d'un tren a l'estació**. En ella només hi sortia, en menys d'un minut, el què diu el títol: un ferrocarril que arriba a l'estació de La Ciutat. Sempre s'ha cregut, sense que s'hagi pogut confirmar la seva veracitat, que la primera reacció del públic va ser de terror, i pensant que el tren els aniria al damunt, fugien esperitats de la sala.

Des de llavors, el tren, com el cinema, ha acabat esdevenint símbol de progrés i civilització. I si bé un va permetre arribar, fins a l'arribada de l'aviació ben entrat el segle XX, a llocs impensables només unes dècades abans, el cinema ens ha donat els mitjans per expandir una altra mena de fronteres, a vegades més difícils de travessar: les mentals.

A la història del cinema els trens han estat essencialment un mitjà de transport que ens ha portat a llocs tan allunyats com a Kenya (a **Memòries de Àfrica**, 1985), o el llunyà oest a (**El Maquinista de la General**, 1927). Però també el tren ha marcat la frontera entre els colons i els nadius americans (**Union Pacific**, 1939), o entre la llei i els llocs on no n'hi ha (**Conspiración de silencios**, 1955); ha estat l'escenari de perverses maquinacions (**Extraños en un tren**, 1951), de conflictes bèl·lics (**El Tren**, 1964), de grans històries d'amor (**Breve encuentro**, 1945), del començament d'algunes (**Antes del amanecer**, 1995), o l'acabament d'altres (**Locuras de verano**, 1956). I d'una manera simbòlica, també la marxa d'un tren pot ser també la fi d'una etapa de la vida (**Cinema Paradiso**, 1989) o l'última oportunitat per retenir la innocència de la infantesa (**Polar Express**, 2004).

En aquesta conferència s'analitzen algunes (només algunes) grans pel·lícules de la història del cinema on els trens han tingut un destacat protagonisme, bé com escenaris de la història o com intèrprets més o menys involuntaris.

Si hi esteu interessats, reserveu bitllet de primera classe en un viatge on gaudireu de totes les comoditats i on us prometem una estona ben agradable.

MIREIA GROSSMANN I CAMPS
ÉS REALMENT NORMAL “PIXAR-SE DE RIURE”

9

El sòl pelvià és el conjunt de músculs i teixits que tanquen la pelvis per baix. Popularment parlant, són els músculs que tenim entre les cames.

Parlarem del sòl pelvià, un món més enllà de la incontinença urinària. Entendrem com funciona, per què té problemes i qui ens pot ajudar. Parlarem de tòpics i, sobretot, qüestionarem “normalitats” inacceptables. Conèixe’ls és començar a posar solucions. El sòl pelvià és cosa de tots.

EDUARD SOLER LECHA
ESPANYA-MARROC-ALGÈRIA: EL TRIANGLE DE LA DISCÒRDIA

10

Quan en una comunitat de veïns n’hi ha dos que es barallen, és tot l’edifici que en pateix les conseqüències. Aquesta analogia de la vida quotidiana ens ajuda a entendre com la creixent tensió entre el Marroc i Algèria i la possibilitat que es “descongegi” el conflicte del Sàhara Occidental ha situat a Espanya entre l’espasa i la paret. Per tant, començarem entenent per què va esclatar la crisi de Ceuta l’any 2021 i per què l’esforç del govern espanyol per reconciliar-se ha provocat una nova crisi amb Algèria.